

Petra Pospíšilová,

prezidentka Komory daňových poradců České republiky

Daně jsou zcela politická disciplína

Dne 1. 12. 1992 nabyl účinnosti zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komory daňových poradců České republiky. Od tohoto data se začaly odvíjet všechny praktické aktivity, které vyústily v ustavení Komory daňových poradců České republiky a vznik samostatné profese daňových poradců.

Komora symbolicky, přesně po třiceti letech, vyhlásila 1. prosinec za Den daňového poradenství a odstartovala tak oslavy 30letého výročí od vzniku této profese. A nám je skutečně velkou ctí, že pozvání k bilančnímu rozhovoru přijala prezidentka Komory, Ing. Petra Pospíšilová, a my tak máme možnost navázat na rozhovor, který jsme s paní prezidentkou před časem vedli.

Paní prezidentko, představovat Komoru daňových poradců našim čtenářům opravdu není třeba. Nicméně, prosím, přibližte nám, za jakým účelem byla KDP ČR založena a co je hlavním cílem její činnosti? Proměnil se tento cíl nějak za 30 let jejího fungování?

Jak uvádíte v úvodu, Komora byla založena zákonem a ten vymezuje její působnost. Zákon se v tomto ohledu za těch 30 let příliš nezměnil, přibyly prakticky pouze další povinnosti pro daňové poradce, například v oblasti opatření pro boj s terorismem a proti praní špinavých peněz, ale úkol Komory je v zásadě stejný: sdružovat daňové poradce, dohlížet na řádný výkon daňového poradenství daňovými poradci, zajistit přijímání uchazečů do profese, chránit a prosazovat oprávněné zájmy daňových poradců. Komora má rovněž vytvářet předpoklady pro zvyšování kvalifikace daňových poradců, a můžu potvrdit, že činnost Komory v oblasti vzdělávání nejen daňových poradců, ale i veřejnosti, je opravdu rozsáhlá.

Takže ten rámec zůstává prakticky stejný. Co se ale velmi proměnilo, je to, jakým způsobem všechny tyto oblasti zajišťujeme. Tady se snaží Komora jet „na stejné vlně“ s celým vyspělým světem, komunikace se přenáší do on-line prostoru, digitalizují se agendy, které Komora vykonává. Snažíme se o to, abychom daňovým poradcům usnadnili jejich práci, a to tak, jak jsou zvyklí pracovat – aby snadno našli informace na webových stránkách Komory, aby mohli s Komorou komunikovat tak, jak jim to vyhovuje, on-line či osobně. Tady je posun za těch uplynulých 30 let značný, stejně jako v jiných oborech lidské činnosti.

Je o profesi daňového poradce stále zájem mezi mladými lidmi? Když jsme před 4 lety vedli obdobný rozhovor, zmiňovala jste, že počet daňových poradců stále mírně roste. Udržel se tedy tento trend až do dnešních dnů?

Mám velkou radost, že můžu potvrdit, že toto stále platí. Komora postupně prochází takovou určitou generační obměnou. Naši kolegové, kteří stáli u jejího zrodu před třiceti lety, pomalu končí své pracovní kariéry a předávají svou kancelář mladším ročníkům. Toto se občas krásně ilustruje při slavnostním předávání osvědčení novým daňovým poradcům, kterého se mají možnost zúčastnit i hosté, přátelé nebo rodinní příslušníci, které si nový

daňový poradce pozve. Často tam zahlédnu známá jména, a v publiku pak vidím své kolegy, jejichž syn nebo dcera právě uspěli u kvalifikačních zkoušek. Můžu proto potvrdit, že o profesi je stále zájem a očekávám, že tomu tak bude i nadále. Je to pořád práce, která je zajímavá, proměnlivá, poskytuje hodně možností jak ji vykonávat, a má také šanci být dobrým zdrojem příjmů, což je určitě pořád pro mladé lidi zajímavý aspekt.

Jakých největších změn za uplynulých 30 let, dle Vašeho názoru, Komora a profese daňového poradce dožna?

Profese daňového poradce se změnila zásadním způsobem. Když u nás tato profese po sametové revoluci (znovu) vznikala, byla představa o tom, co daňový poradce pro klienta dělá, jiná. Většinová představa klientů byla, že by jim daňový poradce měl daně zminimalizovat na co nejmenší úroveň, pokud vůbec byli ochotní daně platit. Troufám si tvrdit, že tato doba je už nenávratně pryč. I kolegové mi potvrzují, že klienti je vnímají jako pojistku toho, že když jim v daňové oblasti poradí, nebudou mít žádné problémy s daňovou správou. Od situace, kdy se hledaly skulinky v daňovém právu a vytvářely se různé právní konstrukce, které hůře či lépe pomáhaly snižovat daně, jsme se přes institut zneužití práva a judikaturu, která používá instituty jako účel právní úpravy a záměr zákonodárce, dostali do situace, která je úplně jiná. Úkolem daňového poradce je pořád zajistit, aby klient platil správně daně, přičemž správně je právě to, co ukládá zákon. Ani víc, ani míň. V daňovém právu bude vždycky dosti nejasností, aby bylo potřeba – právě i v kontextu těchto nových přístupů – zvažovat, jaký postup je pro danou transakci správný a optimální. Ale opravdu se mi zdá, že v běžném obchodním životě našich klientů se ten prostor pro velmi agresivní přístupy k daňovým otázkám skutečně významně zmenšil. Co se týče Komory, ta zejména za těch uplynulých 30 let vyrostla. Z instituce, která měla tajemníka a sekretářku a vedla seznam několika desítek prvních daňových poradců, vznikla kancelář, která má více než 20 stálých zaměstnanců, kteří se starají o více než 5 000 daňových poradců, ale i dalších zákazníků nebo uchazečů o profesi. Kolegové podávají opravdu úctyhodný výkon, a pořád to ještě dělají, zjednodušeně řečeno, s úsměvem

na tváři. To, že jsou daňoví poradci s jejich činností velmi spokojeni, nám ukázal průzkum spokojenosti mezi našimi členy, kde hodnotili aktivity Komory, a hodnotili je velmi pozitivně. Za to jsem moc ráda, a kolegům v kanceláři patří velký dík.

Pohledem laika se může zdát posledních několik let, vzhledem k množství změn v daňových předpisech, pro výkon daňového poradenství poněkud turbulentních. Jak to vnímáte Vy, daří se daňovým poradcům s tím úspěšně vyrovnávat, nebo má tento vývoj nepříznivý dopad na Vaši profesi? Naslouchá např. zákonodárce odborným připomínkám z řad KDP ČR?

Daně jsou zcela politická disciplína. Není proto divu, že politická reprezentace do tvorby daňových zákonů pravidelně a často zasahuje. Ať už je to z důvodu, že potřebuje naplnit státní rozpočet a daně zvyšuje, nebo z důvodu, že potřebuje nějaké voličské skupině trochu zpříjemnit život a daně jí snižuje. Takový je koloběh života, není rozumné očekávat, že to bude jinak. Takže každý, kdo se daněmi živí nebo žít chce, by s tímto měl počítat. Jako daňoví poradci tak nesmíme být překvapeni, že se to děje. Je to nepochybně náročné, přináší to obvykle nejvíc práce v nejméně vhodném období, ale věřím, že většina kolegů to zvládá rozumně.

Nakonec je to jejich práce. Jak to snáší jejich klienti, to už je trochu jiná otázka.

Co se týče vaší otázky, zda nám politická reprezentace naslouchá, tak odpověď je: jak kdy. I to je ale pochopitelné. Jako Komora se snažíme připomínkovat výhradně technické provedení politického zadání, protože zasahovat do politických voleb nám nepřísluší, navíc bychom se asi těžko dohodli na tom, co je správné řešení. I daňoví poradci mohou stát na úplně opačných koncích spektra: jejich klienti mohou být podnikatelé, kteří spíše touží po snížení daní, nebo například také obce, které naopak potřebují zvýšit své rozpočtové příjmy. Ale pravdou je, že ani naše připomínky k technickému provedení politického zadání nepadají vždy na úrodnou půdu. Na druhou stranu musím určitě potvrdit, že – pokud není situace časově nějak extrémně napjatá – se zástupci ministerstva financí jako typického předkladatele daňových změn tyto návrhy diskutujeme, a někdy se opravdu podaří je přesvědčit, že z pohledu praxe jimi navrhované řešení je suboptimální, a naše návrhy přijmou.

Povinností daňového poradce dle zákona je mít po celou dobu výkonu své profese sjednáno pojištění odpovědnosti. Vnímají daňoví poradci toto pojištění pouze jako

nezbytnou nutnost (tedy splnění zákonné povinnosti), případně je pro ně samozřejmostí pro klidný výkon profese a vítanou výhodou?

Je možné, že zpočátku pojištění daňových poradců vnímali jen jako povinnost, kterou jim ukládá zákon. Ale myslím si, že se doba v tomto ohledu velmi posunula a většina daňových poradců si uvědomuje, že dobré pojištění odpovědnosti je pro ně vlastně jejich osobní ochrana. Chybu totiž může udělat každý, a nemusí to úplně nutně znamenat chybné posouzení komplikované daňové otázky. Stačí například udělat chybu v čísle účtu, na který má klient zaplatit daň, nebo uvést chybný variabilní symbol. Rázem je na světě nedoplatek na dani a z něj plynoucí sankce, která nemusí být malá. A daňový poradce klientovi za takové chyby odpovídá. Takže pokud chce mít daňový poradce klidné spaní, dobrá pojistka s vhodným rozsahem mu v tom může velmi pomoci. Toto říkáme i novým daňovým poradcům při jejich vstupu do profese: pojištění odpovědnosti je pro nás dvojitou výhodou, jednak zajistí klidné spaní klientovi, a jednak i daňovému poradci. Takové pojištění odpovědnosti klientovi jiná profese, například účetního, nabídnout nemůže.

Co považujete za největších úspěch v 30leté historii fungování KDP ČR?

Těžko se mi z té historie vybírá něco opravdu specifického, událo se toho hodně, z čeho můžeme mít radost. Takže asi za největší úspěch považuji to, že daňoví poradci Komoru oceňují jako instituci, která jim v jejich činnosti pomáhá, která je tu pro ně ve všech životních situacích, které mohou s výkonem daňového poradenství souviset. Naprostá většina daňových poradců nám v průzkumu spokojenosti odpověděla, že by byla členem Komory, i kdyby členství v ní nebylo povinné ze zákona. To svědčí o tom, že Komoru nevnímají jako zátěž, něco neužitečného, kde jsou jen proto, že musejí. Je to pro ně naopak místo, kde najdou pomoc pro svou činnost, místo, kde se mohou poradit s kolegy nebo s kanceláři, a kde jsou vítáni. To si myslím, že je po těch 30 letech velký úspěch pro všechny, kteří se kdy věnovali vedení Komory nebo jiné práci pro ni, a hlavně i pro kancelář Komory, která pracuje pod dlouhodobým vedením tajemníka Radka Neužila. Bez nich bychom spoustu věcí nezvládli zorganizovat, protože všichni daňoví poradci pracují pro Komoru bez nároku na jakýkoli honorář. Je to pro ně tedy zcela dobrovolná činnost.

„Být spokojená je za mě více
než polovina úspěchu.“

Co byste vyzdvihla, že se podařilo Vám osobně v roli prezidentky KDP ČR, kterou zastáváte již od roku 2015? Jste na něco vysloveně hrdá?

Nejsem si vědoma žádných speciálních osobních zásluh. Prezidium je kolektivní orgán, a osobně se snažím s kolegy pracovat na tom, aby se každý z nich mohl věnovat nějaké oblasti, která ho na jedné straně zajímá a baví, a na druhé straně je pro Komoru potřebná a užitečná. Možná je to tento styl práce, co jsem jako trochu nový prvek pro Komoru přinesla, a doufám, že je pro nás všechny nakonec užitečný. Mě osobně těší, když vidím, že kolegy ta práce baví a jsou ochotni jí věnovat velkou část svého času, přestože je za to Komora odmění maximálně dobrým pocitem. To, že se nám pořád daří do činnosti Komory zapojovat další členy, kteří ji zase posunou dál, je podle mě velký úspěch.

Jste jednou z mála žen, která zastává vrcholné postavení ve vedení profesního sdružení. Většinou je funkce prezidenta/předsedy profesní komory doménou mužů. Vnímáte nějaké handicapy, se kterými se musí žena ucházející se o takovou funkci popasovat?

Myslím si, že naše prostředí už je tomuto velmi otevřené, a osobně nevidím, že by kladlo ženám nějaké zásadnější překážky. Občas si je dokážeme vytvořit i samy, znám spoustu žen, pro které je obtížné říci: „Toto je pozice, kterou chci vykonávat, a mám pro to všechny předpoklady a schopnosti.“ Častěji než muži o sobě pochybujeme, a pak se do toho pustíme, až když někdo přijde a řekne nám: „Proč to už neděláš? Vždyť jsi pro to nejlepší kandidát.“ Nechci to obecně moc paušalizovat, protože osobní zkušenosti jak žen, tak mužů, mohou být v podobných situacích různé. Osobně si však myslím, že máme už docela dobrý prostor se pustit do všeho, co nás zajímá, bez rizika nějakého odsudku.

Jak se Vám při Vaší profesní vytíženosti daří skloubit pracovní život s tím osobním?

Vzhledem k tomu, že mám už dospělé dítě a tu práci, nebo spíš všechny své práce, už dělám dlouho, tak docela dobře. Už jsem si našla své postupy, jak si i v hektickém období najít chvilku k relaxaci a odpočinku. Také doufám, že už umím lépe odlišit úkoly podstatné od těch méně podstatných a příliš se netrápím tím, když ty méně podstatné nejsou

vyřešeny na 100 %. Ani své životní role nemůžete vždy a v každém okamžiku plnit na 100 %, někdy si jedna z nich vyžádá velké úsilí, a ty ostatní tak musí trochu ustoupit do pozadí. Pokud se s tím umíte smířit, a přijmout, že někdy stačí 80 %, tak jste podle mého názoru na správné cestě ke spokojenosti s vlastním životem. A být spokojený je za mě více než polovina úspěchu.

Jaká největší úskalí s sebou nese výkon daňového poradenství v dnešní době? A co budou podle Vás hlavní výzvy do budoucna?

Výzvy a úskalí jsou za mě dva konce stejného provazu, mám-li to k něčemu přirovnat. A ten provaz je, podle mého názoru, digitalizace. Pokud se podíváme na daňovou legislativu, která byla v posledním desetiletí přijata na úrovni Evropské unie, tak se jedná prakticky zcela výhradně o předpisy, které zajišťují to, jak se jedna informace dostane od poplatníka daně k jednomu správci daně, nebo jak se ta samá, případně jiná informace, dostane od jednoho správce daně k druhému. Poslední desetiletí je protkané předpisy, které ukládají poskytování naprosto neuvěřitelného množství informací, všechno digitálně. Děje se to pravděpodobně s pocitem, že když ta informace někde je, a máme k dispozici digitální nástroj, který ji prakticky okamžitě přeneseme, tak není přece žádný problém, že bude poskytnuta. To není pochopitelně pravda, i digitální poskytování informací může být velmi pracné a personálně i finančně náročné. Daňová správa má už v dnešní době neuvěřitelný objem různých informací s různou relevancí pro daně, a bude jich mít ještě více. Zajímavé je, že tyto předpisy prakticky vůbec neříkají nic o tom, co přesně s těmi informacemi má správce daně dělat, to zůstává poněkud ve vakuu. Takže se musíme připravit na to, že digitalizace bude pojítkem většiny naší práce v budoucnosti, a to nám část práce velmi ulehčí, a jinou velmi zkomplikuje. Mladá nastupující generace je na tom v předpokladech fungování v tomto prostředí pochopitelně lépe než my ze starších ročníků, kde jsme zase už trochu uvážlivější a opatrnější. Tak doufám, že v symbióze obou těchto přístupů najdeme nějakou rozumnou cestu, jak se s digitalizací dobře popasovat, aby to byl spíš ten dobrý sluha, než špatný pán.